

ფინანსური მენეჯმენტის ეკონომიკური ეფექტიანობის შეფასება საქართველოს უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებებში

Оценка экономической эффективности финансового менеджмента высших учебных заведений Грузии

ლია ოტიაშვილი - დოქტორანტი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
Lia Otiaashvili – Doctoral student,
Georgian Technical University

რეზიუმე: ნაშრომში განხილული არის ფინანსური მენეჯმენტის ეკონომიკური ეფექტიანობის შეფასება საქართველოს უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებებში. აგრეთვე აღწერილი და გაანალიზებული არის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფინანსური მენეჯმენტის მიზანი.

კვლევის ძირითად მიზანს წარმოადგენს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საფინანსო სისტემის შიდა კონტროლის შესწავლა, რომელიც არის დინამიური, ინტეგრირებული პროცესი და ჩართული უნდა იყოს ხელმძღვანელობა და პერსონალი იმისათვის, რომ მოხდეს რისკების მართვა და დაწესებულების წინაშე არსებული მიზნების მიღწევა.

საკვანძო სიტყვები: ფინანსური მენეჯმენტი; ინტეგრირებული პროცესი; ეკონომიკური ეფექტიანობა; სტრატეგიული განვითარების სამოქმედო გეგმა

Резюме: В представленной работе рассмотрена оценка экономической эффективности финансового менеджмента высших учебных заведений Грузии. Также проанализирована и описана цель финансового менеджмента. Главной целью работы является исследование внутреннего контроля финансовой системы образовательных учреждений, который является динамическим, интегрированным процессом и включает в себя руководство и персонал для управления рисками и достижения общих целей учреждения.

Ключевые слова: финансовый менеджмент, интегрированный процесс, экономическая эффективность, план стратегического развития.

ძირითადი ტექსტი: ფინანსური მენეჯმენტი ზოგადად მენეჯმენტის, როგორც მეცნიერული დისციპლინის, ერთდერთი ძირითადი ნაწილია. ამასთან იგი ფაქტობრივად ბოლო წლებში

შემოვიდა ჩვენთან, როგორც ეკონომიკური ტერმინი. ამიტომ გასაკვირი არ არის, რომ დღემდე ჯერჯერობით არ არის ჩამოყალიბებული ერთიანი აზრი მისი არსის შესახებ. ლიტერატურაში გვხვდება ამ ცნების სხვადასხვა განმარტება. გამომდინარე აქედან ზოგჯერ ძნელდება კიდევ გაარკვიო, რას წარმოადგენს ფინანსური მენეჯმენტი. ფირმის აქტივებისა და პასივების მართვა, ბიზნეს-გეგმის შედგენა, ანგარიშების ფინანსური ანალიზი, ფირმის ფასების პოლიტიკის დამუშავება თუ ფინანსურ-სამეურნეო საქმიანობის კიდევ სხვა ასპექტები გახლავთ ფინანსური მენეჯმენტისთვის დამახასიათებელი გარემოება. ვინაიდან თავად ტერმინი „ფინანსური მენეჯმენტი“ უცხოური სიტყვაა და ნიშნავს ფინანსურ მართვას. ფინანსური მენეჯმენტის მიზანია, ხელი შეუწყოს და მიაღწიოს კომპანიის მფლობელთა კეთილდღეობის ამაღლებას ან კაპიტალის გაზრდას, რომელიც ჩადებული აქვთ მფლობელებს. [1. გვ. 14]

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმატებული საქმიანობა დამოკიდებული არის საფინანსო მენეჯმენტზე და ფინანსურ რესურსებზე. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფინანსების მართვა ხორციელდება ფინანსური მენეჯმენტის შემდეგი პრინციპით: დაგეგმვა, პროგნოზირება და მონიტორინგი.

მონიტორინგის მიზნებია ეფექტურობის შეფასება, ფინანსური რესურსების გამოყენების მიზნობრიობის შესწავლა და ეკონომიკური ეფექტიანობის განსაზღვრა [2. გვ 7].

სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკის ძირითადი შემადგენელი ნაწილი არის ფინანსური პოლიტიკა, რომელიც ორიენტირებული არის ფინანსური რესურსების მოზიდვაზე. ფინანსური პოლიტიკის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფინანსური მდგომარეობისა და მათი საინვესტიციო გარემოს განმტკიცება. უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების

სტრატეგიული განვითარების გეგმაში განისაზღვრება ფინანსური მარაგის მთლიანი მოცულობა, მათი შემოსავლის წყარო და ხარჯთაღრიცხვა, რეგულირების მექანიზმები და აგრეთვე ფინანსური წახალისების პროცესებიც. გასათვალისწინებელი გარემოება გახლავთ, ბიუჯეტის დაგეგმვის და ხარჯვის დროს თუ გამოვიყენებთ საერთაშორისო და შიდა გამოცდილებებს.

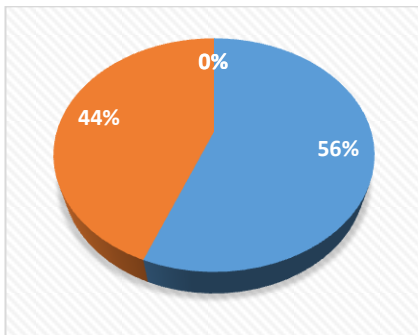
როგორც ნებისმიერ საფინანსო დაწესებულებებში ასევე საგანმანათლებლო დაწესებულებების საფინანსო სტრუქტურას გააჩნია საინვესტიციო გადაწყვეტილებების შეფასების კრიტერიუმები, ვინაიდან უმაღლესი განათლების მისაღებად გადახდილი ფინანსური რესურსები წარმოადგენს განათლებაში დაბანდებულ ინვესტიციებს და გააჩნია უკუგებადობის პერიოდი.

აღნიშნულიდან გამომდინარე კვლევის ძირითადი სამიზნე ჯგუფი გახლავთ სხვადასხვა სახელმწიფო და კერძო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, სტუდენტები და აგრეთვე სამიზნე ჯგუფი, რომელიც ნაკლებად არის გარკვეული უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების კანონმდებლობაში.

გამოკითხული 87 სტუდენტიდან და 56 აკადემიური და მოწვეული პერსონალიდან 55,98 %-ს მიაჩნიათ, რომ უნივერსიტეტებს გრძელვადიან და მოკლევადიან სტრატეგიულ გეგმაში გაწერილ სამოქმედო გეგმასთან ერთად შესაბამისობაში აქვთ მოყვანილი ფინანსური მენეჯმენტის სრულყოფის საკითხები, რომელიც შემდგომში უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ეკონომიკურ ეფექტიანობაზე აისახება, ხოლო 44,05%-ს მიაჩნია, რომ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს არასწორად აქვთ დაგეგმილი წლის ბიუჯეტი, რომელიც ფინანსური მენეჯმენტის სისუსტეზე მეტყველებს და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს უქმნის ფინანსურ პრობლემებს, უარყოფითად მოქმედებს უნივერსიტეტის განვითარებაზე და კითხვისნიშნის ქვეშ აყენებს უმაღლესი

საგანმანათლებლო დაწესებულების სიცოცხლისუნარიანობას (იხილეთ გრაფიკი N1).

გრაფიკი N1 ¹³

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები უნდა ახორციელებდნენ შიდა კონტროლს, რომელიც წარმოადგენს მენეჯერული ფინანსური კონტროლების ერთობლიობას, რომლებიც უნდა მოიცავდეს დაწესებულების სტრუქტურას, მეთოდებს, პროცედურებს, ასევე შიდა აუდიტს, რომლის ძირითად ამოცანას წარმოადგენს დაწესებულების წინაშე არსებული მიზნების მიღწევის ხელშეწყობა მისი საქმიანობის კანონიერად, ეკონომიურად და ეფექტურად წარმართვის საშუალებით.

შიდა აუდიტორები ახორციელებენ შიდა კონტროლის სისტემის ეფექტურობის შეფასებას და იძლევიან რეკომენდაციებს მის გასაუმჯობესებლად.

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საფინანსო სისტემის შიდა კონტროლი არის დინამიური, ინტეგრირებული პროცესი, რომელშიც ხელმძღვანელობა და პერსონალი ჩართული უნდა იყოს იმისათვის, რომ მოხდეს რისკების მართვა და დაწესებულების წინაშე არსებული მიზნების მიღწევა.

¹³ წყარო - ავტორის საკუთარი კვლევა

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. თეთრუაშვილი, მ.თეთრუაშვილი, ი. ფინანსური მენეჯმენტი, დამხმარე სახელმძღვანელო უმაღლესი პროფესიული და აკადემიური სასწავლებლების სტუდენტებისათვის, 2007. გვ.14
 2. МОНИТОРИНГ КАЧЕСТВА ФИНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ Арефкина Ю.А., Харламова Е.Е. Волгоградский государственный технический университет Волгоград, Россия - 2015
- науки, фундаментальная наука.